

*Huisarts op Curaçao***De enige uitweg**

Op een maandagmiddag zit er in de wachtkamer van mijn huisartsenpraktijk een meisje in schooluniform. Ze heeft een rugzak vol boeken bij zich. Ik schat dat ze ongeveer zeventien jaar is. Als ik haar ophaal, vraagt ze me even te wachten. Haar vriend wacht op de gang en die moet ze even waarschuwen dat ze aan de beurt is. De jongen lijkt me een jaar of twintig. In de spreekkamer voert zij het woord. Haar vriend kijkt om zich heen alsof hij de inrichting van de kamer inspecteert. Het meisje vertelt dat ze een paar weken over tijd is. In het weekend heeft ze een zwangerschapstest gedaan en die was positief. Ze zegt dat ze het kind in geen geval kan houden.

Ik probeer er altijd achter te komen of de twee goed zijn voorgelicht over voorbehoedsmiddelen en of ze die hebben gebruikt. Ik hoor immers vaak het verhaal dat er wel een condoom is gebruikt, maar dat deze 'tijdens het vrijen stuk is gegaan'. Maar dat is bij deze jongelingen niet het geval. Het meisje hoopte gewoon dat ze niet zwanger zou zijn. Nu dat wel zo is, vindt hij het idee wel leuk dat zij zijn baby draagt.

Het meisje vertelt, zich bijna verontschuldigend, dat ze geen anticonceptie durfde te gebruiken. Ze was bang dat haar moeder het zou ontdekken. Moeder denkt dat haar dochter nog niet seksueel actief is. Nu het meisje zwanger is, is abortus provocatus dus de enige uitweg. Anders wordt ze het huis uitgezet. Haar moeder heeft namelijk al meerdere malen gewaarschuwd dat er maar één vrouw in huis is: en dat is zijzelf.

Als huisarts raad ik het tweetal aan om over een paar dagen terug te komen. In de tussentijd moeten ze goed naden-

ken over wat ze willen. Ook of ze toch niet met hun ouders willen praten. Eventueel kunnen ze hun ouders meenemen naar het spreekuur.

Op Curaçao wordt abortus nog altijd als als een voorbehoedsmiddel gebruikt. En dat terwijl die ingreep hier formeel illegaal is. Ook de vele voorlichtingscampagnes over voorbehoedsmiddelen hebben het aantal abortussen op het eiland niet doen dalen. Nu heeft Curaçao niet alleen te maken met invloeden uit Nederland, maar natuurlijk ook uit de regio. En net als in Zuid-Amerikaanse landen, is hier sprake van een machocultuur. Als man is het belangrijk om te pronken met je fertiliteit. Maar tegelijkertijd is er ook veel schaamte. Een tienerzwangerschap geeft ouders overigens meestal niet het gevoel te falen in de opvoeding, wat in Nederland meestal het geval is, maar van schaamte over wat de burens ervan zullen denken. Om die reden worden er nog altijd aanstaande tienermoeders uit huis gezet.

Seksueelvoorlichtingscampagnes hebben wel degelijk effect gehad wat betreft kennis en gebruik van voorbehoedsmiddelen. Maar seks is nog altijd niet goed bespreekbaar. Zelfs volwassenen maken er grapjes over om het ongemak om erover te praten te maskeren. Gaandeweg is er een vreemdsoortig compromis ontstaan tussen de uit Nederland overgewaarde seksuele vrijheid en het Zuid-Amerikaanse taboe.

Niet als zwangerschap is anticonceptiegebruik een bewijs dat iemand seksueel actief is. Adolescenten gebruiken daarom liever geen voorbehoedsmiddelen. Mocht het meisje toch zwanger raken, dan is abortus 'een oplossing'. In sommige huisartsenpraktijken wordt abortus provocatus zelfs tussen de reguliere consulten door uitgevoerd.

Een positieve ontwikkeling is dat er de laatste jaren een zekere mate van bewustwording is dat het nodig is om aan de 'empowerment' van kinderen en adolescenten te werken. Zij worden dan ook gestimuleerd om na te denken over de toekomst en daarop gerichte plannen en keuzen te maken om hun doelen te bereiken.

Naa vier weken zag ik het meisje alleen terug. Ze komt vragen hoe lang het duurt voordat ze weer een menstruatie kan verwachten na een abortus provocatus. Want die heeft ze namelijk vlak na ons gesprek ondergaan. Op een van de 'bekende adressen'. ■

Marilyn Moses,
huisarts op Curaçao

DE FOTO IS HELAAS
NIET BESCHIKBAAR
VOOR INTERNET